

**ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

Συντακτική Επιτροπή

1. Α. Βένιτος, Σύμβουλος Επικρατείας
2. Π. Νάσκου-Περρόκη, Επ. Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
3. Μ. Σταυρούλου, Υπ. Σύμβουλος Επικρατείας
4. Ν. Σιαυρόπουλος, Υπ. Σύμβουλος Επικρατείας
5. Ι. Μπαμπασάκης, Διευθυντής Εθνικού Κέντρου Αποκατάστασης Θυμάτων Πλημμελειών.

**ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ
ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
1998**

Επιμέλεια: Έρικα Καλαντζή, Δικηγόρος

ISBN 960-232-844-4

Ant. N. Sakkoulas Publishers
69 Solonou St. - 106 79 Athens - Greece
Tel.: (+301) 3612 440 - 3618 198
Fax: (+301) 3610 422
88 N. Zoisou St. - 691 00 Komotini
Tel.: (+30231) 26322 - 26324

Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκουλά
Σόλωνος 69 - 106 79 Αθήνα
Τηλ. 3618 198 - 3612 440
Fax 3610 422
Ν. Ζοΐσου 88 - 691 00 Κομοτηνή
Τηλ. 023126322 - 33242

http://www.ant-sakkoulas.gr
E-mail: Webmaster@ant-sakkoulas.gr

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998**

0113

**Υπόθεση Sharif Hussein AHMED κατά της Αυστρίας
(17.12.1996)¹**

Πρόσφυγας από τη Σομαλία – Εγκλήματα μη πολιτικά – Ανάκληση του ασύλου – Απέλαση – Νομοθεσία περί ασύλου – Όργανα δίωξης – Εμφύλιος πόλεμος – Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης – Αρχή της μη επαναπροώθησης.

Εφαρμοστέο Δίκαιο:

Άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «δια την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών» Ν.Δ. 53/1974 (ΦΕΚ 256, τ. Α')

Άρθρο 33 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 «περί του Καθεστώτος των Προσφύγων»

Ν.Δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201, τ. Α').

Πραγματικά Περιστατικά: Την 30η Οκτωβρίου 1990, ο προσφεύγων, πολίτης της Σομαλίας έφθασε στην Αυστρία. Την 4^η Νοεμβρίου 1990 υπέβαλε αίτημα ασύλου και την 15^η Μαΐου 1992 αναγνωρίστηκε, μετά από την έφεσή του, το καθεστώς του πρόσφυγα στο πρόσωπό του καθώς και το δικαίωμά του να διαμένει στην Αυστρία. Το 1993 ο προσφεύγων καταδικάστηκε για απόπειρα ληστείας σε φυλάκιση δύομισι ετών. Την 15^η Ιουλίου 1994 το Ομοσπονδιακό Γραφείο Ασύλου, επικαλούμενο την παράγραφο 1 (3) του άρθρου 5 του Νόμου περί Ασύλου και βάσει της καταδικαστικής απόφασης, ανακάλεσε το καθεστώς του πρόσφυγα του προσφεύγοντα. Αυτός προσέβαλε την σχετική απόφαση, αλλά το Υπουργείο Εσωτερικών απέρριψε την προσφυγή του, επικαλούμενο την προαναφερόμενη διάταξη του εθνικού δικαίου και την διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων. Ειδικότερα, αποφάνθηκε ότι το καθεστώς του πρόσφυγα ανακαλείται όταν ο πρόσφυγας καταδικάζεται, με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για έγκλημα ιδιαίτερος σοβαρό, οπότε τεκμαίρεται ότι αποτελεί κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας ασύλου. Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 4 του Αυστριακού Νόμου περί Αλλοδαπών, ο νομοθέτης θεωρεί ως σοβαρό αδίκημα κατά την έννοια του άρθρου 33 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, κάθε αδίκημα

1. Για το πλήρες κείμενο της Απόφασης βλ. REPORTS OF JUDGEMENTS & DECISIONS 1996, 1946 - VI, No. 26, σελ. 2195 επ.

που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των πέντε ετών. Αυτή η διάταξη του νόμου εφαρμόζεται και στον προσφεύγοντα αφού το αδίκημα της απόπειρας ληστείας τιμωρείται σύμφωνα με τον Αυστριακό Ποινικό Νόμο με ποινή φυλάκισης ενός έως δέκα ετών. Την 2^α Φεβρουαρίου 1995, το διοικητικό δικαστήριο εκτίμησε στη σχετική απόφασή του ότι το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε ο προσφεύγων τιμωρείται με ποινή φυλάκισης ενός έως δέκα ετών, αλλά η τιμωρία που προβλέπει ο νόμος δεν οδηγεί στο αυτόματο συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων αποτελεί κίνδυνο για την κοινωνία, με την έννοια του άρθρου 33 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951. Κατά τη γνώμη του διοικητικού δικαστηρίου, σκοπός της διάταξης είναι η εξισορρόπηση μεταξύ του γενικού συμφέροντος προστασίας του κοινωνικού συνόλου του Κράτους που παρέχει άσυλο, και του συμφέροντος προστασίας της ζωής και της ασφάλειας του πρόσφυγα. Άρα, έπρεπε να αξιολογηθεί η συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων τις συνθήκες τέλεσης του εγκλήματος από τον πρόσφυγα και την μετέπειτα συμπεριφορά του. Την 10η Απριλίου 1995, μετά την έκδοση της απόφασης του διοικητικού δικαστηρίου το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε νέα απόφαση επικαλούμενο ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις ανάκλησης του καθεστώτος του πρόσφυγα σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 εδ. 3 της εθνικής νομοθεσίας περί Ασύλου. Σύμφωνα με το Υπουργείο προέκυπτε από πολλές ενδείξεις ότι ο προσφεύγων έχει γενικότερα επιθετική συμπεριφορά και δεν αποκλείεται να διαπράξει στο μέλλον σοβαρότερα εγκλήματα. Κατά συνέπεια, αποτελεί κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας που του χορηγεί άσυλο. Την 27^η Απριλίου 1995, το Ομοσπονδιακό Γραφείο Ασύλου εξέδωσε απόφαση κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 5 της Νομοθεσίας περί Αλλοδαπών, με την οποία επιβεβαίωσε ότι επιτρεπόταν η απέλαση του αιτούντα στην Σομαλία. Ο προσφεύγων προσέφυγε στη συνέχεια στην Ομοσπονδιακή Αστυνομική Αρχή, που την 4^η Μαΐου 1995 συμφώνησε ότι επιτρέπεται η απέλαση. Κατά την αιτιολογία της απόφασης αυτής μόνον η κακομεταχείριση που προέρχεται από τα κρατικά όργανα απαγορεύει ενδεχομένως την απέλαση, και άρα αφού δεν υπάρχει κρατική εξουσία στη Σομαλία δεν υπάρχει λόγος να απαγορευθεί η απέλαση του αιτούντα. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ενώπιον του Δικαστηρίου ότι η απέλασή του στη Σομαλία θα τον εκθέσει σε πραγματικό κίνδυνο βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης.

Νόμο Βάσιμο: Σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου και βάσει των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ, τα Συμβαλλόμενα Κράτη δικαιούνται να ελέγχουν την είσοδο, την παραμονή και την απέλαση των αλλοδαπών. Όμως, η απέλαση ενός αιτούντα άσυλο από ένα Συμβαλλόμενο Μέρος είναι πιθανόν να θέτει θέμα παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης και έτσι να θεμελιώνεται ευθύνη του Κράτους, εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι που στηρίζουν την πεποίθηση ότι ο απειλούμενος με απέλαση αντιμετωπίζει πραγματικό και ενεστώτα κίνδυνο να βασανισθεί ή να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική τιμωρία ή μεταχείριση στην χώρα όπου θα επαναπροωθηθεί. Για μια τέτοια ευθύνη του Συμβαλλόμενου Μέρους κρίνεται επαρκές το στοιχείο ότι αυτοί που ασκούν εν τοις πράγμασι εξουσία στο κράτος προορισμού, ακόμα και εάν δεν αποτελούν Κυβέρνηση, απειλούν την ζωή και την ασφάλεια του αιτούντα. Η παρεχόμενη από το άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ προστασία είναι ευρύτερη από αυτή του άρθρου 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων.

Σκεπτικό: Το Δικαστήριο επανέλαβε την πάγια νομολογία του σύμφωνα με την οποία στα Συμβαλλόμενα Κράτη ανήκει η εξουσία ελέγχου της εισόδου, παραμονής και απέλασης των αλλοδαπών. Υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα στο άσυλο δεν περιλαμβάνεται ούτε στη Σύμβαση ούτε στα συναφή Πρωτόκολλά της. Όμως, η απέλαση αλλοδαπού από ένα Συμβαλλόμενο Κράτος ενδεχομένως να δημιουργεί ζήτημα εξεταζόμενο υπό το πρίσμα του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης, και άρα δεσμεύει το εν λόγω Κράτος, εφόσον κρίνεται υπαρκτός ο κίνδυνος να αντιμετωπίσει ο απειλούμενος με απέλαση στην χώρα όπου πρόκειται να επαναπροωθηθεί μεταχείριση που απαγορεύεται από το άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις η διάταξη του άρθρου 3 απαγορεύει την απέλαση. Το Δικαστήριο επαναβεβαιώνει ότι η διάταξη του άρθρου 3 που αποτυπώνει θεμελιώδη αρχή των δημοκρατικών κοινωνιών απαγορεύει απόλυτα τα βασανιστήρια ή την απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του θύματος και ότι η απαγόρευση αυτή δεν είναι επιδεκτική εξαιρέσεων. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις της απέλασης. Έτσι, οι δραστηριότητες του προσφεύγοντος, αν και τον καθιστούν ανεπιθύμητο ή επικίνδυνο πρόσωπο δεν ε-

ξετάζονται. Η προστασία που παρέχεται από τη διάταξη του άρθρου 3 της ΕυρΣΔΑ είναι ευρύτερη από αυτή της διάταξης του άρθρου 33 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων. Το Δικαστήριο συνεκτίμησε ιδιαιτέρως ότι την 15^η Μαΐου 1992 η Κυβέρνηση της Αυστρίας αναγνώρισε στον προσφεύγοντα το καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων. Άρα, η Αυστρία έκρινε αξιόπιστους τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα για τις πολιτικές δραστηριότητες σε ομάδα της αντιπολίτευσης της Σομαλίας και εκτιμώντας την γενικότερη κατάσταση στην χώρα αυτή αποφάσισε ότι, εάν επέστρεφε στη χώρα καταγωγής του κινδυνεύει να υποστεί διώξεις. Το καθεστώς του πρόσφυγα ανακλήθηκε από τις Αυστριακές Αρχές αποκλειστικά βάσει της ποινικής καταδίκης του προσφεύγοντα, χωρίς να εκτιμηθούν οι συνέπειες της απέλασης για τον προσφεύγοντα. Όμως, προκειμένου να αξιολογηθεί ο κίνδυνος που επικαλείται ο προσφεύγων, του οποίου η απέλαση δεν έχει ακόμα εκτελεσθεί το κρίσιμο στοιχείο είναι η κρίση του Δικαστηρίου για την παρούσα κατάσταση στη Σομαλία. Ενώπιον του Δικαστηρίου η Αυστριακή Κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε ότι δεν υπάρχει ουσιώδης βελτίωση της κατάστασης στη χώρα αυτή. Αντίθετα, οι Αρχές αποφάσισαν να αναστείλουν την απέλαση του προσφεύγοντα έκριναν ότι δεν μπορεί να επιστρέψει στη Σομαλία χωρίς να κινδυνεύει να εκτεθεί σε μεταχείριση που απαγορεύει το άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ. Το Δικαστήριο κατέληξε στην ίδια άποψη, που δεν αντίκειται στις πληροφορίες που αφορούν τα πραγματικά περιστατικά της επίδικης υπόθεσης, που επίσης αναπτύχθηκαν στην ακροαματική διαδικασία. Ο απόλυτη αρχή της διάταξης του άρθρου 3 δεν αμβλύνεται από την ποινική καταδίκη του προσφεύγοντα, ούτε από την έλλειψη κρατικής εξουσίας στη Σομαλία.

Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η απέλαση του προσφεύγοντα στην Σομαλία συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 της ΕυρΣΔΑ εφόσον θα αντιμετωπίσει σοβαρό κίνδυνο να υποστεί βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση.